

A Kúria gyakorlatából

BERKES BÁLINT¹

Between September 2014 and December 2014, the Curia of Hungary rendered important decisions in respect of the following fundamental rights issues: right to human dignity [Article II of the Fundamental Law], right to the protection of one's family life [Article VI, paragraph (1) of the Fundamental Law], right to have access to information of public interest [Article VI, paragraph (2) of the Fundamental Law], freedom of expression [Article IX of the Fundamental Law], limitations on expropriation [Article XIII, paragraph (2) of the Fundamental Law], right of access to the courts and right of appeal [Article XXVIII, paragraphs (1) and (7) of the Fundamental Law].

A Kúria ítélező tanácsai 2014. szeptember 15-e és 2014. december 1-je között az Alaptörvény alapvető jogokat és kötelességeket szabályozó Szabadság és felelősség című fejezetéhez kapcsolódóan több alapjog érvényesülését is vizsgálták, így döntéseket hoztak az emberi méltósághoz való jogot, a családi élethez való jogot, a közérdekű adat megismeréséhez való jogot, a véleménynyilvánítás szabadságát, a kisajátítás korlátait, a bírósághoz forduláshoz és a jogorvoslathoz való jogot érintő ügyekben.

Az emberi méltósághoz való jog [az Alaptörvény II. cikke] tekintetében a Kúria egy személyiségjog-sértés tárgyában indult ügyben a felülvizsgálattal támadott jogerős ítéletet hatályában fenntartó ítéletet hozott. Az alsóbb fokú bíróságok elutasították a felperes azon keresetét, amely annak megállapítását kérte, hogy az alperes az emberi méltósághoz való jogon keresztül érvényesülő önrendelkezési jogát sértette azzal, hogy a felperes apai minőségéről a felperes hozzájárulása nélkül egyoldalúan döntött. A felperes a keresetében kifejtette, hogy a gyermek vállalásával kapcsolatban nem lehet különbséget tenni férfi és nő között, és a nő ezzel kapcsolatos önrendelkezési jogát az Alkotmánybíróság több esetben is elismerte; ebből következően pedig a férfi felperest önrendelkezési jog illeti meg apai státusát illetően. A felperes előadta, hogy személyiségi joga sérült azzal, hogy őt az alperes hivatalos eljárásban a gyermek apjaként nevezte meg az ő hozzájárulása nélkül.

A másodfokú bíróság a felperes kereseti kérelme kapcsán kifejtette, hogy a gyermek megszületését követően az apaság nem akaratelhatározás és nem vállalás kérdése. A gyermek megszületése a reprodukciós akaratra is kiterjedő önrendelkezési jog gyakorolhatóságának a keretein kívül esik, ebből következően a bizonyítása és a következményeinek érvényesítése nem sértheti az önrendelkezési jogot. A jogerős ítélet rámutatott arra, hogy a gyermek születésének tényéből a származási viszonyban egy

¹ A Kúria Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Irodájának munkatársa.

személyiségi jog következik, mégpedig a gyermeknek a származása megismeréséhez való joga. A jogerős ítélet az Alkotmánybíróság 57/1991. (XI. 8.) AB határozatának idézésével rámutatott arra, hogy a vérségi származás kiderítése mindenkinek a legszemélyesebb joga, mert az általános személyiségi jog része az önazonossághoz való jog is, amely magában foglalja azt, hogy mindenki jogosult a saját származását kideríteni. A másodfokú bíróság mindezek alapján alapvetően arra vezette vissza a felperes keresetének elutasítását, hogy a gyermek identitáshoz és származása megismeréséhez való jogának gyakorlása nem sértheti a felperes önrendelkezési jogát.

A Kúria határozatában a jogerős ítélet indokolásának egy részét mellőzve hangsúlyozta, hogy a per tárgya a felperes ismételt álláspontja szerint az volt, hogy a jogsértés azzal következett be, hogy az alperes a felperest a hatóság előtt a gyermek apjaként nevezte meg, ez pedig a korábbiak szerint nem jogsértő. Helytállóan állapította meg a jogerős ítélet, hogy a felperes apasága ténykérdés, amelyhez jogok és kötelezettségek tartoznak, amely kötelezettségek érvényesítése nem jelenti az apa önrendelkezési jogának sérelmét [a Kúria Pfv.IV.21.003/2014/4. számú ítélete].

A családi élethez való joggal [az Alaptörvény VI. cikkének (1) bekezdése] a Kúria egy idegenrendészeti ügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perben foglalkozott. A felperes családi együttélés biztosításának céljából tartózkodási engedély belföldi kérelmezésére irányuló méltányossági kérelmet terjesztett elő, kérelmét azonban az idegenrendészeti hatóságok elutasították.

A felperes ezt követően a bíróságtól az alperesi hatóság határozatának felülvizsgálatát kérte. Több fővárosi bírósági eseti döntésre is hivatkozott a családjegyesítés tekintetében, arra utalással, hogy a családjegyesítés már önmagában is kivételes méltánylást érdemlő körülménynek számít, és e körben az eseti döntések alapján a hatóság nem vizsgálhatja azt, hogy a kérelmező Magyarország területén jogszerűen tartózkodik-e, illetve annak sincs jelentősége, hogy szülei jelenleg nem rendelkeznek érvényes tartózkodási engedéllyel. Sérelmezte, hogy a hatóság nem vette figyelembe a felperes édesanyjával és édesapjával való családi együttélését mint méltányolandó körülményt.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét alaptalannak értékelte és elutasította. Ítéletének indokolásában az alperessel egyezően azt állapította meg, hogy a felperes méltányossági kérelmében nem valószínűsített olyan kivételes méltánylást érdemlő körülményt, amely indokolná a tartózkodási engedély kiadása iránti kérelmének belföldön való előterjesztését. Nem tartotta helytállónak azt a felperesi hivatkozást, hogy a családi együttélés már önmagában kivételes méltánylást érdemlő körülmény. A családjegyesítési cél önmagában még nem alapozza meg a méltányosság gyakorlását, így a jogszerű tartózkodási célon túlmenő indokokat kell felsorakoztatni ahhoz, hogy a méltányosság gyakorolható legyen. Utalt arra, hogy a hatóság visszavonta a felperes édesapjának és édesanyjának tartózkodási engedélyét, az illetékes bíróság az ítéleteivel elutasította a jogerős határozatok ellen előterjesztett kereseteket. A családjegyesítés ezért a felperes esetében nem volt értékelhető kivételes méltánylást érdemlő körülményként.

A Kúria az elsőfokú bíróság ítéletét hatályában fenntartó ítéletének indokolásában hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság tételes és körültekintő vizsgálat alá vette a felperes által a méltányosság körében felhozott valamennyi körülményt, azokat egyenként és összességükben is értékelte, illetve mérlegelte, és mindezekből okszerűen vonta le azt a következtetést, hogy a jogszabályi feltételek fennálltának hiányában a felperes nem jogosult a tartózkodási engedély Magyarországon való benyújtására [a Kúria Kfv.III.37.868/2014/5. számú ítélete].

A közérdekű adat megismeréséhez való jogot [az Alaptörvény VI. cikkének (2) bekezdése] érintően a Kúria két ügyben is hozott határozatot.

Az első ügyben a felperes a politikai pártként működő alperessel szemben előterjesztett keresetében az alperes által szervezett rendezvényre vonatkozóan kérte pénzügyi adatok kiadását. Az elsőfokú bíróság az ítéletével elutasította a felperes keresetét. Határozatának indokolásában kifejtette, hogy az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló, 2011. évi CXII. törvény (Infotv.) 26. § (1) bekezdése csak egy alanyi kör, a közfeladatot ellátó szerv, illetve személy számára írja elő a közérdekű adat kiadásának kötelezettségét. Megállapította, hogy az alperesi párt nem lát el egyéb jogszabályban meghatározott feladatot, ezért a kezelésében levő adatok nem tekinthetők közérdekű adatoknak.

A másodfokú bíróságként eljáró ítélőtábla a határozatának indokolásában kiemelte: az Infotv. szabályai biztosítják, hogy az állampolgár megfelelő információkat kapjon az életvitelét meghatározó állami intézkedésekről, rendelkezésekről, az információszabadságot garantáló szabályok szerint ezért ismerhetők meg széles körben az állami cselekvések során keletkezett közérdekű adatok. Az alperes azonban pártként működő társadalmi szervezet, amely nem az állami szervezetrendszer része, annak tevékenységében közvetlenül nem vesz részt.

A Kúria a jogerős ítélet hatályában fenntartó ítéletében rámutatott: az a körülmény, hogy a párt költségvetési támogatásban részesül, nem teszi az Infotv. 26. § (1) bekezdése alá tartozó közfeladatot ellátó szervvé. Nem tekinthető ugyanis sem állami szervnek, sem jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szervnek. Így nem tartozik abba az alanyi körbe, amelyre az Infotv. rendelkezései vonatkoztathatók, annak alapján nem kötelezhető adatkiadásra. A Kúria emellett egyetértett az ügyben eljáró bíróságokkal abban, hogy az alperes eleget tesz az Alaptörvény 39. cikkének (2) bekezdésében foglaltakkal azzal, hogy a költségvetési támogatás összege nyilvános, és az előző évi beszámolót közzéteszi. Mindezek alapján nem sérül az átláthatóság, a közügyek vitathatóságának elve és a véleménynyilvánítás szabadsága [a Kúria Pfv. IV.21.036/2014/5. számú ítélete].

A második ügyben a felperes a keresetében adatok kiadását kérte arra vonatkozóan, hogy a felperes által meghatározott időszakban az alperesi egyetemnél, illetve a jogelőd felsőoktatási intézményeknél mely ISBN-számmal vagy anélkül kiadott művek esetében nem került sor a köteles példány küldésére az Országos Széchényi Könyvtár számára.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította, ítéletének indokolásában pedig kifejtette, hogy a köteles példányok szolgáltatására a műveket előállító nyomda köteles, a köteles példány megküldésének kötelezettsége csak bizonyos esetekben hárul a kiadóra. Megállapította, hogy az adott körben az alperesnek nincs nyilvántartási kötelezettsége, az általa küldendő jelentés pedig nem a köteles példányok megküldését, hanem azokat a műveket tartalmazza, amelyek a kiadásában jelentek meg. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint, mivel az alperes csak a rögzített és a ténylegesen kezelésében lévő adatot köteles kiadni, így ha ilyen adattal nem rendelkezik, az adatkérés nem teljesíthető. Abban az esetben, ha az alperesnek a köteles példány megküldésére vonatkozó adat mégis rendelkezésére állna, ehhez valóban szükséges az alperesnél a teljes irattár áttekintése öt évre visszamenőleg, ami olyan jelentős munkaterhet jelentene, amely miatt az alperes nem kötelezhető az adatok összegyűjtésére és rendszerezésére. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az alperes nem kötelezhető arra, hogy az adatkérés teljesítésének érdekében más szervezetet megkeressen, a felperes viszont külön adatkéréssel fordulhat az Országos Széchényi Könyvtárhoz.

Az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyó jogerős ítéletet a Kúria hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú ítéletet megváltoztatva arra kötelezte az alperest, hogy harminc napon belül írásban közölje a felperessel, hogy a perbeli időszakban az általa, illetve a jogelődjei által kiadott kötelespéldány-szolgáltatási kötelezettség alá eső művekből melyek azok, amelyekből az Országos Széchényi Könyvtár nem kapott köteles példányt. A Kúria az ítéletének indokolásában az Alaptörvény VI. cikkének (2) bekezdésére hivatkozással rámutatott arra, hogy a közérdekű adatok nyilvánossága kiemelkedő fontosságú alkotmányos alapjog. A perben alkalmazandó kormányrendelet valóban nem írta elő az alperes számára azt, hogy a köteles példányok meg nem küldéséről külön nyilvántartást vezessen, ugyanakkor az általa kiadott sajtótermékekről rendszeres jelentéstételi kötelezettséget írt elő. Az alperes saját előadása szerint az általa, illetve a jogelődjei által kiadott sajtótermékekről a kérdéses időszakra nézve rendelkezett kimutatással, ezt ki is szolgáltatta a felperes részére. Ebből az adatsorból szükség esetén az Országos Széchényi Könyvtár megkeresésével különösebb nehézség nélkül előállítható az azt tartalmazó adatsor, hogy az alperes, illetve a jogelődjei által kiadott mely kiadványból nem érkezett meg köteles példány az Országos Széchényi Könyvtárhoz. Az alperes nem volt és nincs elzárva attól, hogy ebben a körben saját maga igénybe vegye az Országos Széchényi Könyvtár segítségét. A könyvtár ugyanis nyilvánvalóan rendelkezik olyan kimutatással, amely a részére beadott köteles példányokat tartalmazza. A kiadványok tételes listájának a beszolgáltatott köteles példányok listájával való összevetéséből pedig nyilvánvalóan megállapítható, hogy mely kiadványok esetében nem került sor a köteles példányok megküldésére. Ez nem igényel jelentős időráfordítást és személyi apparátust. Mindezek alapján a Kúria arra a következtetésre jutott, hogy a rendelkezésére álló adatok alapján az Országos Széchényi Könyvtár közreműködésével a kért adatsort az alperesnek elő kellett volna állítania [a Kúria Pfv.IV.20.528/2014/11. számú és a Pfv.IV.20.528/2014/12. számú végzéssel kijavított ítélete].

A véleménynyilvánítás szabadságával és annak korlátaival [az Alaptörvény IX. cikke] a Kúria öt határozatában is foglalkozott.

Az első ügyben a Kúria a Nemzeti Választási Bizottságnak egy negatív választási kampánnyal kapcsolatos határozatát vizsgálta felül és hagyta helyben. A Nemzeti Választási Bizottság határozatában kifejtette, hogy a negatív kampány is a választási kampány része, azt jelenti, hogy megengedett a konkurens jelöltek képességeinek, programja hibáinak felsorolása, felnagyítása, karikírozása a kampányt folytató előnyök hangsúlyozása mellett. Lényeges azonban elkülöníteni azt, hogy a választási kampányban az egymás irányába megjelenő kritikai megnyilvánulások véleményt közölnek, vagy pedig tényt állítanak. Míg a vélemény – legyen az akár szélsőséges vagy egyesek számára bántó – önmagában nem vezethet a választási jogszabályok megsértéséhez, a valótlan tartalmú tényállítások alkalmasak a választópolgárok megévesztésére.

A Nemzeti Választási Bizottság megállapította, hogy az eljárásbeli kiadvány kifogással érintett számában a kérelmezővel kapcsolatban megjelent írások helyenként élesen megfogalmazott, szélsőséges megnyilvánulásokat tartalmaznak, amelyekből adott esetben rá nézve negatív következtetések vonhatók le. A kiadványban megjelenő képek szintén a jelölttel kapcsolatos negatív véleményt és értékítéletet kifejező elemek. Ezek a véleménynyilvánítás kategóriájába tartozó megnyilvánulások, amelyek a negatív kampány eszközeinek minősülnek, de nem sértik a kérelmező emberi méltóságát, nem dehumanizálják. Az Alkotmánybíróság következetes esetjoga szerint a közhatalom gyakorlásában részt vevő személyek védelmében a véleménynyilvánítás szabadságának szűkebb körű korlátozása felel meg a demokratikus jogállamiságból adódó alkotmányos követelményeknek.

A Kúria végzésében osztotta a Nemzeti Választási Bizottság azon indokolását, hogy választási kampányban a politikai pályára készülő jelölt politikai alkalmasságát érő kritikák általában és önmagukban is a véleménynyilvánítás körébe tartoznak, még akkor is, ha azok élesen megfogalmazott megnyilvánulások. Ehhez képest az ügyben további jelentősége van annak, hogy a kifogásolt írások, képek egy hosszú újságcikk, illetve egy komplett lapszám szövegkörnyezetébe ágyazva jelennek meg, továbbá a kifogásolt képekhez is tartozik valamilyen szövegösszefüggés. Márpedig a kérelmező által sérelmezett kiemelt szövegrészek, illetve fotók a szövegkörnyezetükbe visszahelyezve és azzal együtt értelmezve a véleménynyilvánítás minősítést támasztják alá [a Kúria Kvk.I.38.024/2014/3. számú végzése].

A második ügyben a Kúria az Alkotmánybíróság határozata alapján követendő eljárás meghatározásának tárgyában hivatalból indított nemperes eljárásban hozott végzésével új eljárásra és új határozat hozatalára utasította az ügyben eljárt ítélőtáblát.

A kúriai végzés előzményeként az Alkotmánybíróság a határozatával megsemmisítette az ítélőtábla alkotmányjogi panasszal támadott végzését. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy azok a közszereplők, akik nyíltan vállalhatnak közéleti, politikai szerepet (szemben például egy bíró idevonatkozó lehetőségeivel), meg is tudják magukat védeni az alaptalan megnyilvánulásokkal szemben a nyilvánosság előtt. Erre

minden lehetőség adott például egy választási kampány során a polgármester-jelölteknek. Az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy a bírói döntés helyesen értelmezte ugyan ezeket az alkotmányossági szempontból meghatározó összefüggéseket, de a konkrét ügyben tévesen alkalmazta őket. A véleménynyilvánítás szabadsága tehát fokozottan érvényesül olyan értékítéletekkel kapcsolatban, amelyek a közügyekre vonatkozó vélemények ütközésében kapnak hangot, még akkor is, ha esetleg túlzóak és felfokozottak [a Kúria Kpkf.IV.38.047/2014/3. számú végzése].

A harmadik esetben a Kúria egy személyiségi jog megsértésével kapcsolatos perben a jogerős ítéletet hatályában fenntartó ítéletet hozott. A felperes az alperessel szemben egy bírósági eljárás során tett nyilatkozata miatt indított pert, és az elsőfokú bíróság elutasította a keresetet. Ítéletének indokolásában megállapította, hogy a bírósági eljárásban tett nyilatkozat akkor sérthet személyiségi jogokat, ha kifejezőmódjában indokolatlanul bántó, megalázó vagy lealacsonyító. Az elsőfokú ítélet arra az egységes bírói gyakorlatra hivatkozott, hogy peres eljárás során tett nyilatkozatok akkor sem alkalmasak a személyhez fűződő jog megsértésének megállapításához, ha utóbb a kijelentések a bizonyítási eljárás tükrében nem minősülnek valóinak. Az egyes kifogásolt kitételek tételes elemzésével az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alperes véleményt fogalmazott meg a felperes személyét illetően, ennek során többször utalt ugyan a felperesnek az általa vélelmezett pszichés állapotára, alkalmazott negatív minősítéseket, de ezek kifejezőmódjukban nem voltak olyan mértékben sértőek vagy megalázóak, amelyek indokolnák a személyiségi jog megsértésének megállapítását.

A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság a jogerős ítéletének indokolásában kifejtette, hogy az adott esetben az alperes véleménynyilvánításáról van szó a felperes személyét illetően, amelyet nem lehet elvonatkoztatni a felek között kialakult konfliktusos helyzettől és az ennek eredményeként kezdeményezett különböző hatósági eljárásoktól. A jogerős ítélet is úgy értékelte a kialakult helyzetet, hogy az alperes részéről levont következtetések, az általa megtett véleménynyilvánítás és értékítélet kifejezőmódja nem olyan sértő, lealázó, hogy az személyiségjog-védelmet indokolna. Ez kiterjed azokra a megállapításokra is, amelyek a felperes elmeállapotára utaló értékítéletet fejeznek ki, különös tekintettel arra, hogy milyen események, körülmények okán került sor ennek kifejtésére.

A Kúria az ítéletében fontosnak tartotta kiemelni, hogy a személyiségi jogi per a jogrendszerben elfoglalt helyénél, szerepénél fogva eleve nem alkalmas bármely más eljárásra tartozó jogvita eldöntésére, de még véleményezésére sem. Egy-egy peres eljárásban keletkezett iratot vagy nyilatkozatot, azok tartalmát alapvetően az adott per keretei között az ott eljáró bíróságnak kell megítélnie. Ott kell alapvetően eldönteni azt, hogy a leírtaknak az ott eljáró bíróság milyen bizonyító erőt tulajdonít. A Kúria megítélése szerint az eljáró bíróságok okszerűen jutottak arra a következtetésre, hogy az alperesnek a felperes által kifogásolt megfogalmazásai helyenként éles megfogalmazásúak ugyan, érzelmeiktől sem mentesek, ugyanakkor nem lépik túl a szabad véleménynyilvánításhoz való jog alkotmányos határait [a Kúria Pfv.IV.20.903/2014/9. számú ítélete].

A negyedik ügyben a Kúria ismételten személyiségi jog megsértésével kapcsolatos perben tett fontos megállapításokat. Az elsőfokú bíróság az ítéletében megállapította: az alperes azzal, hogy a perbeli interjúban a felperest neonácinak nevezte, megsértette a felperesnek a jó hírnév védelméhez fűződő személyiségi jogait. Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság a jogerős ítéletével megváltoztatta az elsőfokú bíróság ítéletét, és a felperes keresetét teljes egészében elutasította. A jogerős ítélet indokolása értelmében az elsőfokú bíróság elmulasztotta figyelembe venni azt, hogy nem csupán a Horthy-szobor felállításának kérdése volt társadalmi vitaként értékelhető, de az is, hogy az alperes a nyilatkozatában ebbe a vitába emelte be a felperest hivatkozási alapként. A felperest tehát a Horthy kormányzó szobra körül kialakult vitába emelte be, ez pedig olyan társadalmi, történelmi vita, amelyben a bíróság nem foglalhat állást, mert politikai, tudományos, közéleti, művészeti vita eldöntése nem képezheti a bíróságok feladatát. A jogerős ítélet indokolása kifejtette, hogy a neonáci kifejezést nem lehet analóg módon használni a nácizmussal, a jelenlegi történelmi körülmények között az eszmerendszerek újabb jelentést, értelmezést kapnak a társadalmi, történelmi változások tükrében, amelyeknek a tárgyában történészek, politológusok, politikusok vitákat folytatnak, ehhez képest a neonácizmus fogalma sem nyert egyértelmű meghatározást.

A Kúria az ítéletében megállapította, hogy a jogerős ítélet helytállóan, okszerűen mérlegelte a rendelkezésre álló adatokat, bizonyítékokat, és helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a felperesi politikai párt tevékenységének megítélésére, értékelésére vonatkozóan a jelenben tudományos igényű vita zajlik. Az alperesnek ebben a körben alkotott véleménye az adott televíziós műsor tematikájához kapcsolódott, amelynek során az alperes kétséget kizáróan negatív értéktartalmat hordozó minősítést alkalmazott a felperessel szemben. A Kúria szerint azonban az alperesi véleménynyilvánítás nem lépte túl a szabad véleménynyilvánítás közszereplőre vonatkoztatott, tágran értelmezett határait. A perbeli vélemény meghökkentő, erőteljes ugyan, de az adott összefüggésben nem minősül indokolatlan gyalázkodásnak. A jogerős ítélet helytállóan állapította meg azt, hogy a minősítés egy történelmi, társadalmi vita keretében hangzott el, és az ilyen viták eldöntése, de még véleményezése sem tartozik a bíróságra. Arra is helytállóan utalt a jogerős ítélet, hogy a kereset elutasítása a bíróság részéről nem jelent a kifejtett alperesi véleménnyel való egyetértést, mert a bíróságnak nem feladata a vita eldöntése, de még véleményezése sem [a Kúria Pfv. IV.20.882/2014/4. számú ítélete].

Az ötödik ügyben a Kúria az egyenlő bánásmód tárgyában hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perben a támadott bírósági ítéletet hatályában fenntartó ítéletet hozott. Határozatának indokolásában leszögezte, hogy a jogszabályoknak nem lehet olyan értelmezést tulajdonítani, amely azok eredendő céljának felf számolásával járna. Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló, 2003. évi CXXV. törvény (Ebtv.) preambulumban az Országgyűlés elismerte minden ember jogát ahhoz, hogy egyenlő méltóságú személyként élhessen, és elkötelezte magát amellett, hogy az Ebtv.-ben hatékony jogvédelmet biztosít a hátrányos megkülönböztetést elszenvedők számára.

Az Ebtv. 1. §-a rögzíti, hogy az egyenlő bánásmód követelménye alapján a Magyarország területén tartózkodó természetes személyekkel, ezek csoportjaival szemben e törvény rendelkezései szerint azonos tisztelettel és körültekintéssel, az egyéni szempontok azonos mértékű figyelembevételével kell eljárni. Az Ebtv. fenti rendelkezései általános védelmet nyújtanak egy személynek, több személynek és személyek csoportjának egyaránt. Az Ebtv. 10. § (1) bekezdése visszautal a 8. §-ra, amelyben a védett tulajdonságok között a faji hovatartozás, a bőrszín, a nemzetiséghez való tartozás is szerepel. Jelen ügyben az Ebtv. 10. § (1) bekezdésébe foglalt emberi méltóság sérelme a polgármester beszéde, írásai alapján nemzetiségi, etnikai csoporthoz tartozás kapcsán merült fel, jellegéből adódóan a csoport egészét érintően. Ezért nem hagyható figyelmen kívül, hogy az Alaptörvény IX. cikk (5) bekezdése a véleménynyilvánítási szabadság korlátjaként a magyar nemzet, a nemzeti, etnikai, faji vagy vallási közösségek méltóságának a megsértését is megjelöli.

Az Ebtv.-ben meghatározott alapvető elvekkel szembeni jogértelmezést jelentené, ha a zaklatás tényállását csoporttal – mint adott közösséghez tartozó személyekkel – szemben nem lehetne elkövetni. A Kúria utalt arra, hogy a fentiekkel ellentétes álláspont esetén a felperes magatartása nem minősülne az Ebtv. 7. § (1) bekezdésében felsorolt, az egyenlő bánásmód követelményeinek megsértését megvalósító tényállásnak, ez pedig szintén ellentétes lenne az Ebtv. és ezzel összefüggésben közvetetten az Alaptörvény céljával. Az Ebtv. 10. § (1) bekezdésének értelmezésénél a Kúria ezt is figyelembe vette, és megállapította, hogy a zaklatás Ebtv. 10. § (1) bekezdésében meghatározott tényállása csoporttal szemben is megvalósulhat [a Kúria Kfv. III.37.848/2014/6. számú ítélete].

A kisajátítás korlátainak [az Alaptörvény XIII. cikkének (2) bekezdése] tekintetében a Kúria egy földhasználati nyilvántartási ügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perben vizsgálódott. A Kúriának arról a kérdésről kellett döntést hozni, hogy a felperes földhasználati jogának a földhasználati nyilvántartásból való törlése erdők, védett természeti területek és magánszemélyek ingatlana földhasználatának esetében jogszerű döntés volt-e az alperesi földhivatal részéről, illetőleg ezt a földhasználati nyilvántartásból való törlést meg kellett volna-e előznie kisajátításnak.

A Kúria a határozatának indokolásában megállapította, hogy a perbeli ügy földhasználati, nem pedig kisajátítási ügy, amit két különböző hatóság végez egymástól függetlenül. Amennyiben a felperesnek kártalanítási igénye van, azt azzal szemben érvényesítheti, amely a kártalanításra alapot adó tevékenységet folytatja. Az alperes a felperes földhasználati joga megszűntének következményeit vonta le a törléssel, amit a jogszabályok előírtak. A jogi képviselővel eljáró felperesnek joga van ahhoz, hogy kisajátítási eljárást kezdeményezzen, függetlenül attól, hogy az eredményes lehet-e, és ő köteles eldönteni azt is, hogy a felmerülő esetleges kárért ki tehető felelőssé, és kötelezhető-e kártalanításra [a Kúria Kfv.III.37.118/2014/4. számú ítélete].

A bírósághoz fordulás jogával [az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdése] és ahhoz kapcsolódóan a jogorvoslathoz való joggal [az Alaptörvény XXVIII. cikké-

nek (7) bekezdése] a Kúria a Nemzeti Választási Bizottság határozata ellen benyújtott bírósági felülvizsgálati kérelem folytán megindult nemperes eljárásban foglalkozott.

A Kúria a végzésével megváltoztatta a Nemzeti Választási Bizottság határozatát, és megállapította, hogy a Nemzeti Választási Iroda a választási eljárásról szóló, 2013. évi XXXVI. törvény (Ve.) alapján nem terjeszthette volna fel a kérelmező jogorvoslati kérelmét a Debreceni Ítéltáblához. A Kúria megítélése szerint a Nemzeti Választási Bizottság jelen ügyben helyesen mutatott rá arra, hogy a területi választási bizottság a Ve.-ben foglalt jogorvoslati rend alapján nem bírálhatja el kifogásként a választás eredményét megállapító határozat ellen benyújtott fellebbezést, arról másodfokú határozatot hoz. Ennek megfelelően a jogorvoslati tájékoztatóban is az ítéltáblához való felülvizsgálati kérelem benyújtásának lehetőségére kell felhívnia a kérelmezőt. Nincs összhangban a Ve.-vel, ha a területi választási bizottság azt a tájékoztatást nyújtja, hogy határozata ellen fellebbezésnek van helye, ha maga is fellebbezés alapján jár el. A rossz jogorvoslati kioktatás a jogorvoslathoz való jog sérelméhez, kiüresedéséhez vezet [a Kúria Kvk.IV.38.085/2014/2. számú végzése].